

ירושלים, א' בטבת תשע"ב

27 בדצמבר 2011

חוזר מס' ח-06-2323

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים

(ניהול בנקאי תקין, הוראות מספר 311, מספר 323 ומספר 470)

מבוא

1. בעקבות פרסומו של חוזר מס' ח-06-2268 בדבר "מדידה והלימות הון", נוצר הצורך לעדכן את הגדרות ה"הון" בהוראות ניהול בנקאי תקין, ולהפנותן להוראות החדשות.
2. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לענייני בנקאות ובאישור הנגיד תיקנתי את הוראות ניהול בנקאי תקין הבאות כמפורט להלן:

התיקונים להוראות

3. הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, בנושא "יחס הון מזערי" תבוטל.
4. בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323, בנושא "מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים":
 - (א) בסעיף 2 (הגדרות), בהגדרת "הון", במקום "כהגדרתו בהוראה מס' 311 (יחס הון מזערי)" יבוא "כהגדרתו בנספח א' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון" (להלן - "הוראה מספר 202").
 - (ב) סעיף 6 (הוראת מעבר) יבוטל.
 - (ג) בתשובה לשאלה 6 בנספח להוראה (שאלות ותשובות להבהרה), במקום הפנייה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, בנושא "יחס הון מזערי", תבוא הפנייה להוראה מספר 202.
5. בנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470, בנושא "כרטיסי חיוב":
 - (א) סעיפים קטנים ו' (יחס הון מזערי - 311) ו- י"א (הקצאת הון בגין החשיפה לסיכוני שוק - 341) יבוטלו.
 - (ב) יתווסף סעיף כ"ח: "מדידה והלימות הון (הוראות 211-201)".

תחילה

6. תחילת התיקונים להוראה על פי חוזר זה היא מיום 31 בדצמבר 2011.

עדכון הקובץ

7. מצ"ב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון :

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
---	(10/10) [17] 311-1-25
(12/11) [5] 323-1-7	(12/04) [4] 323-1-7
(12/11) [5] 470-5-6	(11/11) [4] 470-5-6

בכבוד רב,

דוד זקן
המפקח על הבנקים

מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים

מבוא

1. (א) מימון רכישת שליטה או אמצעי שליטה בתאגידים מתאפיין בסכומים או בשיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש, ולעתים אף ללא זכות חזרה ללווה. בנוסף לכך, באשראי ללא זכות חזרה ללווה קיים גם סיכון בעלות וחשש לניפוח מחירי מניות.
- (ב) בשל האופי המורכב, ורמת הסיכון הכרוכה במימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי ועל ההנהלה להבטיח שעיסוקו של תאגיד בנקאי בפעילות זו מוסדר על ידי מדיניות נאותה, בדיקות אשראי ובדיקות משפטיות, בקרות ומערכות ניהול מידע מתאימות.
- (ג) (1) לאור האמור לעיל, תאגיד בנקאי ינקוט משנה זהירות במתן אשראי לרכישת שליטה, או אמצעי שליטה והמעקב אחריו, ובמיוחד בעסקאות ללא זכות חזרה ללווה או הלוואה בתקופה שאינה נפרעת בתשלומים תקופתיים של קרן וריבית (חודשי או רבעוני) ובעסקאות של מתן אשראי כאמור ללווה שביצע רכישת שליטה, או אמצעי שליטה במספר תאגידים באמצעות אשראי שפירעונו מבוסס בעיקר על התאגיד הנרכש.
- (2) לאור הקושי בקביעת שווי התאגיד הנרכש והביטחונות לאשראי, על התאגיד הבנקאי לוודא את שווים בצורה עצמאית, תוך התחשבות בירידה פוטנציאלית בערכם ולא להסתמך רק על הערכת שווי על ידי גורמים הקשורים לתאגיד הנרכש או ללווה.
- (ד) מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, נקבעה הוראה זו העוסקת במגבלות כמותיות ובניהול החשיפה.

הגדרות

2. "הון" - כהגדרתו בנספח א' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון" (להלן - "הוראה מספר 202");
- "אמצעי שליטה" - כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי) ולרבות ניירות ערך ניתנים להמרה בתקופה בה קיימת אפשרות המרה.
- "אשראי לרכישת אמצעי שליטה" - אשראי לרכישת שליטה או אמצעי שליטה בתאגיד או בתאגיד שבשליטתו ובלבד שנתקיימו שני אלה:
 - (א) יתרת האשראי כאמור גבוהה מ- 0.5% מהון התאגיד הבנקאי המממן או 25 מיליוני שקלים (צמודים למדד המחירים לצרכן בגין חודש יוני 1998), לפי הגבוה מביניהם;
 - (ב) פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש

(בכל מקרה בו לא זוהה מקור פירעון עיקרי אחר לאשראי, דהיינו תזרים מזומנים עיקרי אחר, ייחשב פירעון האשראי כמבוסס על התאגיד הנרכש).
 לרבות יתרת אשראי נוסף, שהועמד ללווה במועד המאוחר ממועד מימון רכישת אמצעי השליטה בתאגיד הנרכש, כאשר פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מאמצעי השליטה שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי ;

"שיעור מימון" -

היחס באחוזים שבין יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד, לבין עלות רכישתם המתואמת. כמו כן :

(1) אם אמצעי השליטה נרכשו לשיעורין, יחושב שיעור המימון כדלקמן: יתרת האשראי שניתנה לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד ביחס לעלות כל רכישה כשהיא מתואמת למדד המחירים לצרכן הידוע בחודש מתן האשראי.

(2) מיתרת האשראי ניתן לנכות ביטחונות הניתנים לניכוי על פי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים" (להלן - "הוראה מספר 313").

(3) אם נמכרו חלק מאמצעי השליטה, יחושב שיעור המימון כמפורט בפסקה (1) בהתאמה, ולאחר שמעלות הרכישה המתואמת נוכחה תמורת המכירה המתואמת.

ניהול הסיכון

3. (א) דירקטוריון של תאגיד בנקאי ידון לפחות אחת לשנה במדיניות התאגיד הבנקאי ביחס למתן אשראי לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים. הדיון יישוב בין היתר על:
- (1) מדיניות התאגיד הבנקאי ביחס למתן אשראי לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים על ידי אחרים. (סוג התאגידים, שיעור המימון, סוגי האשראי, סוגי הביטחונות, מרווחי הביטחון עליהם וכו').
- (2) היקף החשיפה הכולל והרצוי ביחס להון של התאגיד הבנקאי, לאשראי לרכישת אמצעי שליטה ושיעור החשיפה הרצוי לאשראי כאמור בתאגיד בודד.
- (3) אשראי לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים השולטים בתאגידים אחרים שהתאגיד הבנקאי מימן את רכישת השליטה בהם.
- (4) אשראי לרכישת אמצעי שליטה, שאין לגביו זכות חזרה ללווה.

(ב) אחת לחצי שנה, הדירקטוריון יקיים דיון במצב האשראי הכולל לרכישת אמצעי שליטה לרבות העמידה בהתניות הפיננסיות ודיון מפורט בכל אשראי שמעל סכום מינימום שיקבע הדירקטוריון.

מגבלה כמותית

4. (א) (1) יתרת האשראי לרכישת אמצעי שליטה בכלל התאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד עלה על 50% מעלות רכישתם, לא תעלה על 70% מהונו של התאגיד הבנקאי, נותן האשראי.
- (2) מבלי לפגוע באמור בפסקה (1), יתרת האשראי שנתן תאגיד בנקאי לרכישת אמצעי שליטה של תאגיד בנקאי אחר, או של תאגיד החזקה בנקאית, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי האחר עלה על 30% מעלות רכישתם, לא תעלה על הנמוך מבין אלה:
- (א) 5% מהונו של התאגיד הבנקאי, נותן האשראי;
- (ב) 5% מהונו של התאגיד הבנקאי הנרכש או של תאגיד החזקה בנקאית (לפי הדוח האחרון שפרסם), או שיעור אחר שקבע המפקח לתאגיד בנקאי שהונו נמוך מסך של חמש מאות מליון ש"ח.
- (ב) (1) בסוף כל רבעון יעדכן התאגיד הבנקאי את הסכומים והשיעורים לצורך האמור בסעיף קטן (א).
- (2) עדכון כאמור בפסקה (1), ייערך ביחס לכל תאגיד על פי החישוב להלן:
- יתרת האשראי בפועל ביחס לעלות הרכישה כשהיא מותאמת למדד המחירים לצרכן. מעלות הרכישה המותאמת יש לנכות סכום מתואם של דיבידנדים שקיבל הלווה מרווחים שנצברו בתאגיד הנרכש לפני מועד הרכישה ומרווחים מפעולות מהותיות נוספות שלא במהלך עסקים הרגיל של התאגיד, שרכישת אמצעי השליטה בו מומנה על ידי התאגיד הבנקאי (כגון מכירת אחזקות בתאגידים נשלטים או מוחזקים).

אשראי למספר לווים

- 4.4. (א) אשראי שניתן למספר לווים בנפרד לרכישת שליטה או אמצעי שליטה באותו תאגיד או תאגיד בשליטתו, ייחשב לאשראי אחד לצורך מגבלה זו.
- (ב) לעניין סעיף קטן (א) לעיל, תאגיד בנקאי רשאי לא להתחשב באשראי לרכישת אמצעי שליטה שניתן ללווים מסוימים אם סכום האשראי נמוך ממחצית מן הסכום המפורט בפסקה (א) להגדרת "אשראי לרכישת אמצעי שליטה".

הצמדת סכומים למטבע חוץ

5. בתאגיד נרכש שמטבע הפעילות שלו לעניין דיווח כספי אינו השקל הישראלי החדש, תיחשב ההתייחסות בהוראה זו למדד או להפרשי מדד כהתייחסות לשער מטבע הפעילות של התאגיד או לשינויים בו, כל אימת שהנסיבות מחייבות זאת.

נספח להוראה מספר 323 (מימון רכישת אמצעי שליטה)

שאלות ותשובות להבהרה

1. לעניין סעיף 1(ג)2 (מבוא) - האם דרישת הערכת שווי עצמאית מתייחסת רק לאשראי ללא זכות חזרה ללווה (N.R.)?

תשובה

הדרישה מתייחסת לכל אשראי בלא התייחסות להבחנה בין ללא זכות חזרה לבין עם זכות חזרה. ככלל, ההוראה אינה מבחינה בין אשראי ללא זכות חזרה לבין אשראי עם זכות חזרה.

2. בסעיף 2 להוראה, בהגדרת "אשראי לרכישת אמצעי שליטה", בפסקה (ב), צריך שיתקיים כי "פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש". האם מקרה בו פירעון האשראי מבוסס על הכנסות מהתאגיד הנרכש, אך בנוסף לכך קיימים ביטחונות אחרים משמעותיים, אינו נכלל בהוראה?

תשובה

אשראי כאמור נכלל בהוראה. הכלל המנחה הוא כאמור בפסקה (ב) להגדרה, כלומר - האם יש תזרים מזומנים עיקרי אחר לאשראי. עצם קיום ביטחונות משמעותיים נוספים אינו מהווה תזרים מזומנים עיקרי.

3. האם במקומות בהם יש צורך בהצמדה למדד (כגון בסעיף 2 להוראה בהגדרת "אשראי לרכישת אמצעי שליטה"), הבסיס הוא "מדד ידוע" או "מדד בגין"?

תשובה

למען האחידות והנוחות, יש לפעול על פי בסיס "מדד ידוע".

4. לצורך חישוב "שיעור מימון" (סעיף 2 להוראה), כיצד תחושב עלות הרכישה כאשר האשראי לרכישת אמצעי שליטה ניתן על ידי יותר מבנק אחד?

תשובה

עלות הרכישה בכל בנק תחושב על פי החלק היחסי של הבנק באשראי.

דוגמה:

לווה קיבל אשראי בסך 200 ש"ח משני בנקים (בנק א' - 50 ש"ח ובנק ב' - 150 ש"ח) לרכישת אמצעי שליטה בסך 300 ש"ח.

$$\text{עלות הרכישה בבנק א' היא } 75 = 300 \times \frac{50}{200} \text{ ובבנק ב' } 225 = 300 \times \frac{150}{200}.$$

5. מה יעשה בנק שחורג מהמגבלות הכמותיות שבסעיף 4(א)2 להוראה, בגין התיקון האחרון להוראה?

תשובה

יפנה למפקח בבקשה מפורטת, סמוך לאחר פרסום הוראה זו.

6. לעניין סעיף 4(א)(2) להוראה - כאשר מסתמכים על "הון", על איזה "הון" מדובר במגבלה?

תשובה

בכל מקרה מדובר ב"הון" כמשמעותו בהוראה מספר 202.

- לעניין פסקה (א) לסעיף האמור - על פי הדיווח האחרון שדווח לבנק ישראל.
- לעניין פסקה (ב) לסעיף האמור - על פי הדוח הכספי האחרון שפרסם, בו קיים מידע על "הון" כמשמעותו בהוראה מספר 202.

7. לעניין סעיף 4(ב)(2) להוראה - איך ניתן להבחין בין דיבידנדים שקיבל הלווה מרווחים שנצברו לפני מועד הרכישה לבין דיבידנדים שנצברו לאחר מועד הרכישה?

תשובה

אכן קיים קושי ויש לפעול בסבירות בסוגייה זו. במקרה של ספק, יש לנכות את הדיבידנד מעלות הרכישה.

8. האם אשראי אחד או אשראי שיש לו מאפיינים כאלה, שניתן למספר לוויים, ייפול במסגרת סעיף 4א להוראה?

תשובה

ככלל, ההוראה עוסקת באשראי ולא בלווה. אי לכך, אשראי כזה ייחשב לאשראי אחד לכל דבר ועניין. האמור בסעיף 4א להוראה מתייחס למקרה בו האשראי ניתן בנפרד ללוויים שאין קשר ביניהם.

9. דוגמה לסעיף 4א להוראה (אשראי למספר לוויים):

1. בנק A הלווה 80 מיליוני ש"ח לאור לרכישת 100 מיליוני ש"ח אמצעי שליטה בחברה א'.
2. בנק A הלווה 70 מיליוני ש"ח לאור לרכישת 100 מיליוני ש"ח אמצעי שליטה בחברה א'.
3. בנק A הלווה 10 מיליוני ש"ח לתומר לרכישת 100 מיליוני ש"ח אמצעי שליטה בחברה א'.
4. האשראי ניתן לכל לווה בנפרד ואין קשר בניהם - אין מדובר באשראי אחד.

תשובה

אין להתחשב באשראי שניתן לתומר היות והוא בסכום הנמוך ממחצית הסכום המופיע בהגדרת "אשראי לרכישת אמצעי שליטה".

אי לכך, יתרת האשראי: 150

עלות הרכישה: 200

$$\frac{150}{200} = 75\% \text{ שיעור המימון}$$

10. האם יש לחשב אשראי ברוטו, או נטו לאחר הפרשה ספציפית לחובות מסופקים?

תשובה

האשראי לצורך הוראה זו יחושב נטו. עם זאת בהוראת הדיווח נתבקשו גם נתונים לגבי האשראי ברוטו.

11. האם מימון רכישת אופציות נכלל בהוראה?

תשובה

כן. ניירות ערך בהגדרת אמצעי שליטה כוללים גם אופציות.

12. לצורך המגבלה הכמותית, האם ניתן לנכות מיתרת האשראי ביטחונות?

תשובה

כן, ובלבד שמדובר בביטחונות הניתנים לניכוי על פי סעיף 5 להוראה מספר 313.

13. האם ניתן להוסיף למכנה את אמצעי השליטה שנרכשו בלא אשראי מהבנק? (בדרך כלל, כבטחון נוסף במועד מאוחר יותר).

תשובה

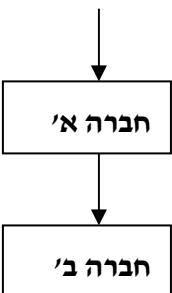
ניתן לעשות זאת רק אם אותם אמצעי שליטה מניבים תזרים מזומנים נוסף לפירעון האשראי שניתן על ידי הבנק. תנאי לכך הוא כי אמצעי שליטה אלה לא יהיו משועבדים לאחרים והדיבידנד בגינם ישמש לפירעון האשראי.

14. במספר מקומות בהוראה מופיעות המילים "או בתאגיד שבשליטתו". למה הכוונה?

תשובה

אשראי לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד או בתאגיד שבשליטתו ייחשב לאשראי אחד. דוגמה:

אמצעי שליטה

1. תאגיד בנקאי A הלווה 80 מיליון ש"ח לתומר לרכישת 100 מיליון ש"ח אמצעי שליטה בחברה א' (חברה א' שולטת בחברה ב').

2. תאגיד בנקאי A הלווה 70 מיליון ש"ח למור לרכישת 100 מיליון ש"ח אמצעי שליטה בחברה ב'.

3. יתרת האשראי = 150 מיליון ש"ח.

עלות הרכישה = 200 מיליון ש"ח.

$$\frac{150}{200} = 75\% \text{ שיעור המימון}$$

15. אשראי שנכלל ב"אשראי לרכישת אמצעי שליטה" נפרע בחלקו, והיתרה הנוכחית היא מתחת למינימום שנקבע בהגדרה. האם יש להמשיך לכלול את האשראי שטרם נפרע ביתרת האשראי לצורך מגבלות הוראה זו?

תשובה

לא.

16. בהוראות הדיווח לפיקוח נדרשים נתונים שאינם נחוצים בהכרח בהוראת ניהול בנקאי תקין (אשראי ברוטו, הפרשות לחומ"ס, אמצעי שליטה שהועמדו לביטחון וכו'). לשם מה?

תשובה

בהוראות הדיווח נדרש מידע נוסף שחלקו אינו רלבנטי למגבלות הכמותיות.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
30/7/98	הוראה מקורית	1	1939
14/3/99	עדכון	2	1965
22/12/02	עדכון	3	2097
13/12/04	עדכון	4	2151
27/12/11	עדכון	5	2323

כרטיסי חיוב

מבוא

1. חברות כרטיסי אשראי הפועלות היום הינן תאגידי עזר של התאגידים הבנקאיים כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. הוראה זו מסדירה את פעילותן של חברות כרטיסי אשראי ושל תאגידים בנקאיים לעניין תפעול מערך כרטיסי החיוב.

הגדרות

2. "חברת כרטיסי אשראי" - שהיא תאגיד עזר, כאמור בסעיף 11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

כהגדרתם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986; { "כרטיס חיוב" -
"כרטיס תשלום" -
"נכס" -
"לקוח" -

כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986; { "מנפיק" -
"ספק" -

זכויות שמציע מנפיק ללקוחותיו בגין שימוש בכרטיס חיוב או החזקתו. - "נקודות/כוכבים"

הוראות ניהול בנקאי תקין החלות על חברות כרטיסי אשראי

3. הנספח להוראה כולל רשימה של כל הוראות ניהול בנקאי תקין החלות על חברות כרטיסי אשראי.

הנפקת כרטיס חיוב

4. למעט בעת חידוש או החלפת כרטיס קיים, לא יפיק מנפיק כרטיס חיוב על שם לקוח, אלא לאחר שקיבל מהלקוח בקשה מתועדת. לעניין זה, בקשה חתומה על ידי הלקוח, תיעוד שיחה בכתב, תיעוד מוקלט של שיחה בה הלקוח מבקש הנפקת כרטיס או בקשה באמצעות מענה קולי אינטראקטיבי (IVR) ו/או אינטרנט, יחשבו לתיעוד.

5. חברת כרטיסי אשראי רשאית להנפיק כרטיסי חיוב בישראל, ולהחתים לקוחות על הרשאה לחיוב חשבון בדרך של משלוח החוזה בדואר ללקוח וקבלתו בדואר חתום על ידי הלקוח או בדרך של החתמת לקוחות על החוזה בפני נציג החברה במקומות שונים (להלן – סניפים זמניים), לפי בחירת חברת כרטיסי אשראי, ובלבד שיתקיימו התנאים הבאים:

(א) בחוזה כרטיס החיוב תעוגן זכותו של הלקוח לבטל את החוזה, ללא כל עמלה, תוך 30 ימים מיום שקיבל את הכרטיס, ובלבד שלא נעשה כל שימוש בכרטיס;

- (ב) ימסרו ללקוח פרטי החברה (מען, מספר טלפון ומספר פקס) (להלן – המרכז) לצורך בירורים. במרכז ירוכזו התייעוד הנוגע להנפקת הכרטיס;
- (ג) אישור הבקשה להנפקת כרטיס חיוב, למעט כרטיס תשלום, יעשה במרכז;
- (ד) סניף זמני ימוקם בדלפק או בחדר עם שילוט מתאים של החברה. הפעילות עם הלקוחות תתנהל רק בתחום הסניף הזמני.

מסירת כרטיס חיוב

6. מנפיק יקבע בנהליו אמצעי זהירות בכדי לוודא שהכרטיס אכן הגיע ללקוח.

דיוור ופרסום

7. חברת כרטיסי אשראי רשאית לצרף למשלוח ההודעה בדבר פירוט חודשי על העסקאות שבוצעו בכרטיס החיוב (להלן - דף הפירוט החודשי), חוברת פרסומות המציעה ללקוחותיה רכישת נכסים מספקים המפרסמים בחוברת (להלן - חוברת הפרסומות).
8. הכנסות חברת כרטיסי אשראי ממכירת שטחי פרסום בחוברת הפרסומות לא יעלו על העלות התפעולית בגין משלוח דף הפירוט החודשי ללקוחות (לא כולל עלות הפקת דף הפירוט החודשי), והוצאות הפקת חוברת הפרסומות המצורפת לאותו משלוח.

שיווק נכסים

9. (א) מלבד הפצת חוברת הפרסומות, לחברת כרטיסי אשראי לא תהיה מעורבות בהליך המכירה והשיווק של הנכסים (קבלת הזמנות, הפצת הנכסים, בעלות על הנכסים וכו') המוצעים בחוברת הפרסומות.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לעיל, הניהול, הדיוור וההפצה של הנכסים הניתנים ללקוחות תמורת נקודות/כוכבים בלבד או במתנה, אפשר שיעשו על ידי חברת כרטיסי האשראי.

סיום חוזה כרטיס חיוב

10. מנפיק יתעד הודעת לקוח על סיום חוזה כרטיס חיוב; לאחר השלמת הפעולות הנדרשות לסיום חוזה כרטיס החיוב, ישלח על כך המנפיק הודעה בכתב ללקוח. ההודעה ללקוח יכולה להימסר גם בדף הפירוט החודשי.

חייבים וזיכויים של כרטיס חיוב שבוטל

11. (א) מנפיק לא יחייב חשבון לקוח בגין עסקאות שבוצעו לאחר סיום חוזה כרטיס החיוב, כאמור בסעיף 4 לחוק כרטיסי חיוב. עם זאת, לעניין שימוש לרעה בכרטיס חיוב יפעל המנפיק כאמור בסעיפים 5 ו-6 לחוק כרטיסי חיוב.
- (ב) בעסקה מתמשכת, לאחר סיום חוזה כרטיס החיוב:
- (1) המנפיק ישלח ללקוח הודעה בכתב בדבר סיום חוזה כרטיס החיוב ויציין, את משך התקופה שבה ימשיך לכבד את החייבים, ככל שהחליט על תקופה כזאת. תקופה זו לא תעלה על שלושה חודשים מיום סיום החוזה, אלא אם הורה

הלקוח על תקופה קצרה יותר (להלן – תקופת המעבר). בהודעה יצוין כי על

הלקוח להעביר את החיובים לכרטיס חיוב אחר או לכל אמצעי תשלום אחר.

(2) המנפיק ישלח לספק או לסולק, לפי העניין, הודעה בכתב בדבר סיום החוזה וייצוין, את המועד בו יפסיק לחייב את הלקוח בגין עסקה זו. היו המנפיק והסולק תאגידיים נפרדים, ישלח הסולק לספק הודעה כאמור, לאחר שקיבלה מהמנפיק.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב)(1) לעיל, אם במשך תקופת המעבר, ביקש הלקוח להנפיק לו כרטיס חדש או אם יש ללקוח כרטיס אחר, רשאי המנפיק להעביר, בעבור הלקוח, את החיובים לכרטיס החדש או האחר.

לעניין סעיף זה, "עסקה מתמשכת" - עסקה בין לקוח לבין ספק שהספק דיווח למנפיק לגביה, בעת עשייתה, כי התשלום בעבורה נגבה באמצעות הרשאה לחיוב חשבון בכרטיס חיוב.

פירוט חשבון

12. (1) מנפיק יגלה ללקוח בדף הפירוט החודשי, גם את המידע הבא:

(א) שם הספק המוצג ללקוחות, כפי שדווח למנפיק על ידי הסולק, אלא אם קבע המפקח אחרת.

(ב) האם הוצג הכרטיס במעמד ביצוע העסקה, כפי שדווח למנפיק על ידי הסולק, אלא אם מדובר בעסקה מתמשכת כהגדרתה בסעיף 11, שהמנפיק דיווח ללקוח לגביה, בדף הפירוט החודשי, כי מדובר בעסקה שכזו.

לעניין זה "הצגת כרטיס": קריאת נתוני הכרטיס במסוף המצוי בבית העסק של הספק או בכל אמצעי ייעודי אחר המשמש את הספק לקריאת כרטיסים.

(ג) בעסקאות המתבצעות במטבע חוץ, לרבות רכישת נכסים, משיכת מטבע חוץ במזומן וכן ביטול עסקאות, כאמור:

(1) תאריך ביצוע העסקה;

(2) סכום העסקה המקורית;

(3) סוג המטבע בו בוצעה העסקה המקורית;

(4) תאריך המרת העסקה למטבע בו חויב הלקוח;

(5) שער החליפין בו בוצעה ההמרה (כולל סוג שער החליפין והפניה לנתונים היסטוריים); אם ההמרה נעשתה על פי הסכום שנגבה מהמנפיק על ידי הסולק הבינלאומי (בסוג מטבע שונה מסוג המטבע בו בוצעה העסקה המקורית), יתן המנפיק גילוי גם לסכום ולסוג המטבע שבו חויב על ידי הסולק הבינלאומי.

(6) הסכום הכולל בו חויב הלקוח בגין העסקה (כולל מטבע החיוב);

(7) סכום העמלות שנגבה מהלקוח על ידי המנפיק, על פי רכיבו.

(ד) בעסקות תשלומים הצמודות למטבע חוץ - שער החליפין הבסיסי ושער החליפין בו בוצע החיוב. בעסקאות קרדיט הצמודות למדד - מדד בסיס והמדד הידוע בו בוצע החיוב השוטף.

(ה) מנפיק המאפשר ללקוחותיו צבירת נקודות/כוכבים, יפרט בדף הפירוט החודשי את החיובים שבוצעו בנקודות/כוכבים ואת היתרות העומדות לרשות הלקוח

לאחר ביצוע החיובים (יתרת פתיחה, תוספות, גריעות תוך פירוט תאריך ומהות העסקה ויתרת סגירה).

- (ו) מסגרת האשראי ושיעור הריבית על מסגרת זו.
- (ה) בכרטיסים בהם ניתן לקבל פטור מעמלות מסוימות בהתאם להיקף הפעילות בהם (סכום ו/או מספר פעולות בחודש), יפרט מנפיק הכרטיס, בתדירות שאינה נמוכה מאחת לשלושה חודשים, את מספר הפעולות ו/או את סכום הרכישות שבוצעו באמצעות הכרטיס בפועל, לעומת מספר הפעולות ו/או סכום הרכישות הנדרשים לקבלת הפטור, ביחס לתקופה אליה מתייחס הפטור.

נקודות/כוכבים

13. מנפיק המאפשר ללקוחותיו צבירת נקודות/כוכבים בגין עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב, יגלה מראש ללקוחותיו את סכום הקניות באמצעות כרטיסי החיוב הנדרש לצבירת נקודה/כוכב (היינו, מספר הנקודות/כוכבים שייזקפו לזכות הלקוח בגין עסקאות מסוג וסכום מסוים, להלן - אופן הצבירה). המנפיק יודיע ללקוח בכתב חודשיים מראש על כל שינוי לרעת הלקוח באופן הצבירה.

14. מנפיק אינו רשאי להתנות מימוש של נקודות/כוכבים או המרתם להטבות בתנאי כלשהו, למעט לעניין התקופה שניתן לממשם, אם נקבעה מראש, ובקיומו של כרטיס חיוב תקין ובר תוקף, במועד המימוש בלבד. לעניין זה, "מועד המימוש" - מועד ביצוע ההזמנה של נכס או מועד הבקשה להסבת ההטבות למועדון לקוחות אחר.

15. מנפיק לא יתיר ללקוחותיו רכישת נכסים תמורת נקודות/כוכבים שיצטברו לזכותם בעתיד. כאשר התברר כי ללקוח חסרות נקודות/כוכבים, רשאי המנפיק לפעול לפי אחת החלופות שלהלן:

- (א) לחייב את הלקוח במחיר העסקה המלא, מבלי לחייבו בנקודות/כוכבים;
- (ב) לחייב את הלקוח בסכום שהועבר בפועל ישירות לספק, בגין העסקה הספציפית, ובנקודות/כוכבים שעמדו לרשות הלקוח;
- (ג) לוותר על הנקודות/הכוכבים החסרות/החסרים ללקוח.

המרת עסקאות במט"ח לשקלים

16. המרת עסקאות שנשלקו במט"ח לשקלים, תעשה על פי סכום החיוב של הסולק הבינלאומי בגין העסקה, לפי השער של מטבע החיוב, או על פי סכום העסקה במטבע המקורי בו בוצעה לפי השער של מטבע העסקה, סמוך ככל הניתן למועד הסליקה ובלבד ששערים אלו ומנגנון ההמרה יהיו עקביים וגלויים. אם בחר המנפיק להשתמש בשער המרה שאינו השער היציג, עליו להעמידו לרשות הלקוחות לפחות שנה לאחר (לדוגמא: באתר האינטרנט של המנפיק).

נספח

הוראות ניהול בנקאי תקין שחלות על חברות כרטיסי אשראי¹

- א. דירקטוריון (301)* ;
- ב. רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי (302)* ;
- ג. תקשורת של רואה חשבון מבקר עם הגורמים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הבנקאי (303)* ;
- ד. חשבונאי ראשי (305)* ;
- ה. קצין ציות (308) ;
- ו. בטל ;
- ז. עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (312) ;
- ח. מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (313) ;
- ט. רכישה עצמית על ידי תאגידים בנקאיים (332) ;
- י. ניהול סיכונים* (339) ;
- יא. בטל ;
- יב. מעילות של עובדים ונושאי משרה* (351) ;
- יג. ביטוח בנקאי* (352) ;
- יד. הוצאת מסמכים ממשרדי התאגידים הבנקאיים* (356) ;
- טו. ניהול טכנולוגיית המידע (357) ;
- טז. קשרי תאגידים בנקאיים עם מתווכים (359) ;
- יז. רוטציה וחופשה רציפה* (360) ;
- יח. הטבות לעובדים של לקוח* (404) ;
- יט. שירותים בנקאיים לעולים חדשים* (406) ;
- כ. חיוב לקוחות בשכר טרחה של עו"ד* (409) ;
- כא. התרמת לקוחות על ידי עובדי התאגידים הבנקאיים* (410) ;
- כב. מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות (411) ;
- כג. נהלים בנושא עמלות (415) ;
- כד. חשבונות קטינים (416) ;
- כה. עמלת פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדוור* (454) ;
- כו. תיקון וביטול רישומים על ידי חברות כרטיסי אשראי (471) ;
- כז. העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח (סעיף 11(ב) להוראה 432) ;
- כח. מדידה והלימות הון (הוראות 201-211).

* הוראות שהוחלו על חברות כרטיסי אשראי עם כניסת הוראה זו לתוקף.

¹ יש שהמונח לקוח בהוראה מסויימת יתייחס גם לספקים, שהם למעשה לקוחותיהם של חברות כרטיסי אשראי.

* * *

			<u>עדכונים</u>
תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
30/01/05	הוראה מקורית	1	2156
25/03/10	עדכון	2	2266
19/10/10	עדכון	3	2277
13/11/11	עדכון	4	2314
27/12/11	עדכון	5	2323